

Instytut Pamięci Narodowej - Poznań

<https://poznan.ipn.gov.pl/pl7/aktualnosci/179085,Odsloniecie-pomnika-czlonkow-Zwiazku-Walki-Zbrojnej-AK-i-Narodowej-Organizacji-B.html>
25.04.2024, 21:08

Odślonienie pomnika członków Związku Walki Zbrojnej - AK i Narodowej Organizacji Bojowej - Pobiedziska, 14 lutego 2023

14 lutego 2023 r. odbyła się uroczystość odsłonięcia pomnika upamiętniającego członków organizacji konspiracyjnych Związek Walki Zbrojnej – AK i Narodowej Organizacji Bojowej w Pobiedziskach. Pomnik powstał z inicjatywy mieszkańców Pobiedzisk i jest rezultatem porozumienia i współdziałania Instytutu Pamięci Narodowej Oddział w Poznaniu oraz Urzędu Miasta i Gminy Pobiedziska. W uroczystości uczestniczyli przedstawiciele lokalnych władz samorządowych, reprezentowanych przez Burmistrza Pobiedzisk Ireneusza Antkowiaka, przedstawiciele lokalnych szkół, instytucji kultury i organizacji społecznych. Uroczystość swoją obecnością uświetnił poseł Bartłomiej Wróblewski. Instytut Pamięci Narodowej reprezentował Naczelnik Oddziałowego Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa w Poznaniu Wojciech Chałupka.

Podczas niemieckiej okupacji w okresie II wojny światowej niemieckie władze uznawały, że na mocy dekretu III Rzeszy Kraj Warty, a także okręg Gdańska i Górnego Śląska stały się na zawsze integralnymi terytoriami Niemiec, zatem wszelkie dążenia do przywrócenia na nich państwowości polskiej i oderwanie od Rzeszy niemieckie sądy traktowały jako zdradę stanu. Za takie działania uznawano przynależność do organizacji konspiracyjnych. Komórki Związku Walki Zbrojnej i Narodowej Organizacji Bojowej powstawały w Poznaniu i okolicy już w 1939 r. i rozwijały się w kolejnych latach. Członkowie zajmowali się głównie podtrzymywaniem polskiej tożsamości, pozyskiwaniem informacji z zagranicznych rozgłośni radiowych, wydawaniem broszur patriotycznych i ich kolportażem. Starano się również gromadzić broń i przygotowywać akcje dywersyjne.

W latach 1941-1942 gestapo przeprowadziło liczne aresztowania działaczy tajnych

organizacji konspiracyjnych na terenie Kraju Warty. Po aresztowaniu więźniów zazwyczaj przewożono na przesłuchania do siedziby gestapo a następnie do Fortu VII, gdzie poddawano ich brutalnym przesłuchaniom. Sądy wymierzały wyroki zazwyczaj kilku lat obozu karnego, ale wydawano również wyroki kary śmierci. Taki los spotkał m.in. Mieczysława Golusa kierującego placówką ZWZ w Pobiedziskach. Golus został aresztowany w 1942 r., osadzony w Forcie VII, a następnie skazany wyrokiem okupacyjnego Wysokiego Sądu Krajowego w Poznaniu na sesji wyjazdowej we Wrocławiu na karę śmierci. Wyrok został wykonany 21 czerwca 1943 r. w więzieniu w Rawiczu. Pozostali oskarżeni w kolejnych procesach usłyszeli wyroki kilku lat obozu karnego, z którego wielu z nich nie wróciło. W obozach zginęli związani z Pobiedziskami członkowie ZWZ-AK: Kazimierz Begier, Adam Krąkowski, Antoni Przybylski oraz członkowie NOB: kierujący komórką w Pobiedziskach Seweryn Śniadecki a także Witold Piotrowiak i Józef Woźniczka. Pomnik upamiętnia również członków pobiedziskich organizacji konspiracyjnych, którym udało się przeżyć pobyt w niemieckich obozach: Edmunda Białożyńskiego, Wacława Kaczmarka, Stanisława Krzemienia, Władysława Radke, Józefa Wawrzyniaka, Jana Wojdanowicza, Józefa Zeidlera, Józefa Zywerta, Mariana Budnika i Franciszka Olbrychowskiego.

Cześć Ich Pamięci!